

MARTINSKÉ NOVINY

12 /2024

OFICIÁLNY
SPRAVODAJCA
MESTA MARTIN

10. december 2024,
V. ročník

Vianočný čas prišiel vo vynovenom šate **2-3**

Niekdajšia budova Advokátskej komory je novou pýchou Martina

Martinčania si zrenovovanú kultúrnu pamiatku pozreli počas nedávneho Dňa otvorených dverí. Mnohí sa zhodli na tom, že je to nádhera, na ktorú môžeme byť právom hrdí.

Mesto už v budúcom roku získa 48 nových nájomných bytov

Schátraný bytový dom na Ul. Ambra Pietra v širšom centre Martina sa počas desiatich mesiacov zmení na nepoznanie. Nové bývanie pomôže najmä mladým rodinám.

4-5

9

Na Mikuláša vyrazil na cesty aj vianočný autobus

Vlaňajšia premiéra vianočného autobusu dopadla na jednotku, jazdu s ním si vychutnalo okolo 22 600 cestujúcich. Najspokojnejšie boli prirodzene deti, ale úsmev na tvárach sme videli aj u dospelákov.

A čo sa pred rokom vydarilo, treba zopakovať aj v tomto. Na tohtoročnú premiérovú jazdu vyrazil vianočný autobus Dopravného podniku mesta Martin vyzdobený cca 8-tisícami LED svetielkami v piatok 6. decembra, prvú netradičnú zastávku mal aj pri kine Moskva. Za volantom bol opäť Mikuláš, cestujúcich vítal anjel s čertom. Premávať bude do 7. januára, cestovný poriadok je zverejnený aj na facebookovej stránke martinského dopravného podniku. **(KP)**

K zimným radovánkam patrí aj korčuľovanie

K vianočnému koloritu mesta patrí aj verejné klzisko, ktoré sa nachádza hneď za budovou Millenia. Korčuľovanie sprístupnili verejnosti od pondelka 9. decembra. Samotná ľadová plocha je 30 m dlhá a 15 m široká, otvorená pre verejnosť je v čase od 10. do 20. h, v piatky a soboty od 10. do 22. hodiny. Udržia sa spravidla raz za deň v ranných hodinách. Zabezpečené je aj osvetlenie, reflektor je namierený priamo na klzisko. Dobrou správou je, že v Milleniu si budete môcť požičať aj korčule. Dobré by bolo si preštudovať aj prevádzkový poriadok, ktorý určuje aj pravidlá ako sa na klzisku správať. **(KP)**

Vianočný stromček s novými ozdobami rozžiaril centrum mesta

Aj keď rôzne predvianočné mámenia registrujeme v obchodoch už prakticky hneď po dušičkách, skutočný predvianočný čas v Martine tradične prichádza na Mikuláša. V tento deň sa za asistencie detí rozžiari vianočný stromček a rozsvieti sa aj vianočná výzdoba. Ani tohto roku to nebolo inak.

„Tri, dva, jeden...“ odpočítal sekundy primátor mesta Ján Danko spolu s Mikulášom a stovkami detí v piatok 6. decembra na Divadelnom námestí. Na ich povel sa stromček rozsvietil a rovnako tak aj celá vianočná výzdoba. „Je v tom aj chvíľka napätia, už sa nám raz stalo, že aj po odpočítaní zostala tma. Ale tentoraz k spokojnosti, najmä

detí, všetko dobre dopadlo,“ povedal s úsmevom Ján Danko.

Martinčanom zaželal, aby si popri tých všetkých povinnostiach, ktoré sú, či chceme alebo nechceme s Vianocami spojené, i trochu oddýchl.

Martinský vianočný stromček – edícia 2024.
Foto: Matej Tylka

„Aj tu priamo na vianočných trhoch či už v spoločnosti svojich najbližších, priateľov a kolegov.“

Centrálny vianočný stromček na pešej zóne tvorí vysoká takmer 40-ročná kaukazská jedľa. Rástla na sídlisku v Záturčí, konkrétne na Ulici Aurela Stodolu. Stromček je bohato vyzdobený novými výraznejšími vianočnými prvkami. Hviezdičkami, vločkami, cencúľmi, reťazami... Celkovo je na konároch pripevnených okolo päťtisíc šetrných LED svetiel.

„Je pekný, páči sa mi,“ to bola najčastejšia reakcia ľudí, ktorých sme sa na stromček po rozsvietení opýtali. Mnohí si hneď robili aj fotky na pamiatku.

Vianočná výzdoba ostala tradičná, prvýkrát bola v Martine inštalovaná v roku 2008, stále má svoje čaro. Mesto zdobia snehové gule, vločky, lotosový kvet, nadrozmernej snehuliak, svetelné brány, vyzdobené svetielkami sú viaceré stromy. V piatok aj trochu romanticky snežilo, čo čaro vianočnej výzdoby ešte viac zvýraznilo.

Roman Kopka

Stará klasika v podobe vianočnej výzdoby má tiež svoje čaro. Patrí k nej aj nadrozmernej snehuliak.
Foto: Roman Kopka

Benátsky kolotoč teší najmä najmenších. Foto: Matej Tylka

Vianočné trhy sú na prvý pohľad iné ako vlani, pomáha im aj jednotný dizajn drevených stánkov

K sviatočnej atmosfére v Martine patria aj kultúrne a spoločenské podujatia. Ich súčasťou na Divadelnom námestí bude opäť aj Betlehemský príbeh.

Súčasťou predvianočného obdobia sú aj vianočné trhy. Majú roky tú istú adresu, nachádzajú sa na Divadelnom

námestí. Oproti minulosti sa však ich vizuálny koncept trochu zmenil. Ich súčasťou je tento rok osem dizajnovovo rovnakých drevených stánkov a väčší prístrešok pre návštevníkov, kde si pri stoloch môžu vychutnať spoločne strávený čas s priateľmi. Vianočné trhy v Martine nepochybne spestruje aj tohtoročná novinka – benát-

sky kolotoč, ktorý je lákadlom najmä pre menšie deti.

Nakukli sme, čo sa aj v stánkoch predáva. Samozrejme punč, varené víno, grog. Ale aj zázvorové saké, medovina, horúca čokoláda... Z jedál asi najviac idú langoše, kupujú sa aj zemiaskové placky. Ochutnať môžete lokše s rôznymi náplňami. Predáva sa aj bravčová, resp. kuracia cigánska v žemli, v ponuke je aj pečená klobáska. V sobotu ste si mohli vychutnať napríklad aj kapustnicu či fazuľovú polievku. Kto má chuť na sladké, môže si dať aj pečené, domácky vyzerajúce buchty.

Mesto tentoraz priamo vianočné trhy neorganizuje, ich organizátora vybralo vo verejnej súťaži, do ktorej sa prihlásili tri firmy. Vyhrala tá, ktorá nielenže splnila stanovené podmienky, ale dala aj najvyššiu finančnú ponuku. Vianočné stánky sú otvorené od 29. novembra do 31. decembra každý deň od 10. do 21. h.

K sviatočnej atmosfére v Martine patria aj kultúrne a spoločenské podujatia. Ich nosná ponuka sa sústreďuje najmä na Divadelné námestie. V sobotu 14. decembra o 17. h tu vystúpi rock-popová skupina Rock Reunion z Banskej Bystrice. O týždeň (21. decembra) sa môžete na tom istom mieste o 18. h tešiť na vianočný koncert Drožďo Piano Show & hostia s ponukou najkrajších vianočných skladieb a filmových hitov. Na pódium Drožďo pozve aj

Na vianočných trhoch v Martine. Foto: Roman Kopka

najväčšie spevácke talenty z Turca.

Najviac záujmu Martinčanov sa sústreďuje už tradične na Betlehemský príbeh. Pozrieť si ho bude možno 22. decembra od 13. h. Predchádzať mu bude vystúpenie viacerých folklórnych či tanečných súborov, speváckych skupín so sprievodom rozprávačov. Betlehemský príbeh sa bude pred očami divákov odvíjať v dvoch vstupoch – o 15. a 17.30 h. Krátko po osemnásťtej hodine program vyvrcholí spoločným spievaním nádhornej Tichej noci.

Do ponuky kultúrnych Vianoc v Martine prispievajú okrem mestskej Kultúrnej scény aj iní organizátori. Napríklad v Živene budú 14. decembra o 13. h Anjelské Vianoce s pečením oblátok, zdobením medovníkov a ponukou punču a bylinkových čajov. V Slovenskom národnom múzeu sa 15. decembra o 11. h uskutoční Kultrh, teda netradičný zimný trh s výberom lahôdok, umeleckých diel a originálnych darčiekov.

V Evanjelickom kostole na Memorandovom námestí ponúknu 15. decembra o 17. h koncert klasickej hudby, účinkovať bude Ensemble BachWerkVokal. Počas koncertu zaznie Vianočné oratórium, kantáty I. – III. od Johanna Sebastiana Bacha BWV 248.

A Silvester? Má byť prekvapivý, program sa ešte dolaďuje. No už v tomto čase platí pozvánka pre všetkých Martinčanov a Martinčanky, aby sa prišli na Divadelné námestie zabaviť a privítať Nový rok 2025. Bez petárd a ohňostrojev.

**Roman Kopka
Viera Legerská**

MARTINSKÉ NOVINY

●Vydáva Televízia Turiec, s. r. o., Moskovská 1, 036 01 Martin, IČO: 31647308 ●mesačník ●Adresa redakcie: Moskovská 1, Martin ●Šéfredaktor: Roman Kopka ●Redakčná rada: Bruno Horecký, Zuzana Jenigár. ●Redakcia: redakcia@martinskenoviny.sk ●Vychádza v náklade 23 000 kusov ●Tlač: Vltava Labe Média, a. s., Olomouc ●Autorské práva sú vyhradené a vykonáva ich vydavateľ. Akékoľvek použitie časti alebo celku, najmä rozmnožovanie a šírenie textov a fotografií akýmkoľvek mechanickým alebo elektronickým spôsobom aj v inom než slovenskom jazyku bez písomného povolenia vydavateľa je zakázané. Samostatne nepredajné.* Redakcia nezodpovedá za právnu stránku a obsah inzerátov a za obsah príspevkov od externých prispievateľov. EV 5932/20, ISSN 2729-7632.

Niekdajšia budova Advokátskej komory je po náročnej rekonštrukcii novou pýchou Martina

Martinčania si zrenovovanú kultúrnu pamiatku vo vlastníctve mesta detailne pozreli počas nedávneho Dňa otvorených dverí. Mnohí návštevníci sa po komentovanej prehliadke zhodli na tom, že je to nádhra, na ktorú môžeme byť právom hrdí.

Mesto Martin a jeho obyvatelia sa môžu pýšiť viacerými architektonickými skvostami, ku ktorým nepochybne môžeme zaradiť aj niekdajšiu budovu Advokátskej komory. Po jej komplexnej rekonštrukcii, s ktorou sa začalo v roku 2018, to platí dvojnásobne.

Svedčia o tom aj viaceré reakcie prvých návštevníkov počas Dňa otvorených dverí, ktorý sa uskutočnil v piatok 15. novembra.

„Kedže sa zaujíam o architektúru, kultúrne pamiatky, históriu a vývoj Martina, tak som si nemohla nechať ujsť príležitosť vidieť všetky zmeny, ktorými si táto nádherná budova prešla. Je

to veľmi pekné a som rada, že tu môže byť. Verím, že mesto nájde aj zaujímavý spôsob jej využitia. Nech to tu ožije, bolo by škoda, keby ostala budova prázdna,“ povedala Martinčanka Katarína Krištofová.

„Vyzerať to super a som rád, že sa to takto pekne zrenovovalo. Priestory sú nádherné, teraz tomu všetkému treba dať aj význam, aby to bolo aj efektívne,“ myslí si Martinčan Michal Kapusta.

„Veľmi sa mi to páči, je to pekne urobené. Najviac ma zaujala asi veľká sála, ktorú si z minulosti pamätám, pretože sme v nej okolo roku 2005 začali cvičiť. Zmena k lepšiemu je viditeľná na prvý pohľad,“ podotkla Anna Trnková.

Sídlo primátora tu nebude
S prvými návštevníkmi budovy po jej rozsiahlej rekonštrukcii sa stretol aj primátor Ján Danko. „Som veľmi rád, že sme sa dopracovali až k momentu, keď sme mohli budovu Advokátskej komory otvoriť verejnosti. Architekti

aj stavbári urobili perfektnú prácu a určite sa máme čím popýšiť. Verím, že nájde aj dobré riešenia, aby toto umelecké dielo slúžilo čo najviac Martinčanom,“ povedal šéf martinskej radnice.

Potom dodal, že už vymenoval aj komisiu, ktorá navrhne, využitie budovy. „Zatiaľ to ešte uzavreté nie je, diskutuje sa o viacerých návrhoch. Jedným z nich je aj to, aby v tejto budove bolo sídlo primátora. S týmto sa ja nestotožňujem a vyhlasujem, že pokiaľ budem vo funkcii, tak tu úradowať nebudem. Skôr uvažujeme, aby dolné priestory boli využité možno ako obrazová galéria, resp. na prezentáciu rôznych historických osobností nášho mesta. Mohla by tu byť aj prezentácia priemyslu, veď bývalé strojárne, ale aj ďalšie významné podniky,

Honosne to vyzerať aj na chodbách budovy. Pamiatkári si cenia zachovanie historickej cementovej dlažby.
Foto: (KPÚ ZA)

ako napríklad Neografia, mali na rozvoj mesta veľký vplyv. Strednú časť budovy so spoločenskou sálou by sme chceli využiť na reprezentatívne účely a rôzne menšie kultúrne vystúpenia, napríklad našich žiakov. No a druhé poschodie, kde sú kancelárie, by sme radi komerčne prenajali, trebárs aj advokátom, čo by symbolizovalo pôvodný účel tejto krásnej budovy,“ uvažoval primátor Ján Danko.

Čo všetko sa zrenovovalo
Vráťme sa k samotnej rekonštrukcii. Pripomeňme si, že najprv sa riešil exteriér budovy – vymenila sa strecha, objekt sa zateplil, nový vzhľad

Fotografia vpravo: Spoločenská sála počas rekonštrukcie.
Fotografia vľavo: Sála po rekonštrukcii.
Foto: Roman Kopka, (KPÚ ZA)

dostala fasáda, inštalovaný bol výťah. Koncom roka 2022 sa opäť pod dohľadom pamiatkárov začalo s renováciou vnútorných priestorov, predtým však mesto muselo vyriešiť otázku sťahovania mestského centra voľného času. Kamarát, ako sa CVC nazýva, napokon našiel nové sídlo v niekdajšej budove Posádkového klubu v amfiteátri, ktorú bolo treba tiež zrekonštruovať a prispôbiť novému účelu.

Pri obnove interiéru budovy sa podľa odborníkov z Krajského pamiatkového úradu v Žiline podarilo zachovať a očistiť historické cementové dlažby, tzv. perníčkový typ, pôvodné terazzové podlahy a historické schody so zábradliami z umelého kameňa a kovu, ako aj drevené kazetové dvere s obložkami. Rovnako podľa originálu sa do interiérov podarilo implementovať nové drevené parketové podlahy, súdobé osvetlenie, ako aj prinavrátiť originálnu farebnosť a výzdobu viacerých priestorov identifikovaných po očistení stien a stropov.

Stavebníci dostali zabráť
Rekonštrukciu interiéru dnes

už viac ako storočnej budovy mala na starosti stavebná firma BM – MONT a jej pracovníci narazili aj na viaceré prekvapenia.

„Niektoré priečky boli vystužené drevenými hranolmi, museli sme ich odstrániť, čo nás trochu zdržalo. Zrejme išlo o akúsi „ľudovú tvorivosť“ pri úpravách z čias Pionierskeho domu. No problémov bolo viac. Starosti nám napríklad robili i podlahy na prízemí, ktoré mali podmyté podlažie. Bolo nutné ho odstrániť a nanovo vybudovať,“ povedal v marci 2023 pri jednom z kontrolných dní Martin Brisuda, konateľ stavebnej firmy.

Mesto Martin podľa pamiatkárov napriek neľahkej finančnej situácii pristúpilo počas obnovy k viacerým finančne náročnejším úpravám oproti schválenej projektovej dokumentácii. Spomeňme ešte v prvej etape rekonštrukcie doplnenie ozdobne riešeného štukového znaku I. Československej republiky, potom v druhej etape zmenu farebnosti viacerých miestností na poschodí z navrhovanej bielej za farebnú úpravu spolu s ornamentálne riešenými pozlátenými linkami v jednotlivých poliach sály, nápismi atď.

Financovanie rekonštrukcie
Celková rekonštrukcia budovy vyšla približne na 2,236 milióna eur, pričom 1,1 milióna

eur bola podpora z ministerstva financií. Žiaľ, počas renovácie objektu bola pomoc štátu zastavená. Aj preto sú náklady mesta vyššie než sa pôvodne predpokladalo.

Mesto totiž aj na základe zákona o Martine ako centre národnej kultúry každoročne dostávalo dotáciu okolo 200-tisíc eur na rekonštrukciu kultúrnych pamiatok. To sa však počas pôsobenia ministerky kultúry Milanovej zastavilo. O tejto problematike nedávno primátor Ján Danko hovoril aj s prezidentom Petrom Pellegrinim.

Roman Kopka

Spoločenská sála počas Dňa otvorených dverí.
Foto: Roman Kopka

Fakty z histórie

Nárožná budova Advokátskej komory je zapojená do radovej zástavby ulíc Pavla Mudroňa a Andreja Kmeťa v centrálnej časti Martina na Námestí Andreja Kmeťa. O jej výstavbe sa rozhodlo v roku 1921, keď sa Martin stal sídlom Advokátskej

komory pre celé Slovensko a Podkarpatskú Rus. Postavili ju na základe verejnej súťaže v roku 1923 v prevládajúcom novoklasicistickom slohovom názore v modernom vyjadrení s kubisticky štylizovanými detailmi podľa projektu Jána Palkoviča zo stavebnej firmy Hlavaj, Palkovič, Uličný ako administratívnu reprezentačnú budovu. Počas II. svetovej vojny bola budova zošátatná, neskôr sa z nej stal na dlhé roky Pioniersky dom a po roku 1989 tu našlo sídlo CVC Kamarát.

Národný pamätník olympionikov má už za sebou prvé okrúhle výročie

Desať rokov od odhalenia pamätníka ubehlo síce rýchlo, ale samotná cesta k nemu bola oveľa trnistejšia. Mesto Martin v zložitom období podalo športovcom pomocnú ruku.

Možno viete, možno nie, ale 16. októbra tohto roku uplynulo desať rokov od chvíle, keď bol na Národnom cintoríne v Martine odhalený Národný pamätník olympionikov. Prvé okrúhle výročie odhalenia pamätníka si pred pár dňami v slávnostnom a zároveň v dôstojnom duchu spoločne pripomenulo mesto Martin a Slovenský olympijský a športový výbor (SOŠV), a to v spoločnosti mnohých známych niekdajších športovcov či zástupcov športových klubov, ale aj žiakov martinských škôl.

Vence k pamätníku položili Jozef Liba, generálny sekretár SOŠV, a Ján Danko, primátor Martina.

„Neviem si predstaviť iné miesto pre tento pamätník, ako je Národný cintorín. Vzdáva hold skutočným

slovenským celebritám, ktoré ziskom medailí preslávili našu krajinu na mnohých olympijských hrách. Ďakujem môjmu predchodcovi Andrejovi Hrnčiarovi a ďalším vtedajším predstaviteľom mesta, že spoločne s funkcionármi vtedajšieho Slovenského olympijského výboru sa o vznik a inštalovanie pamätníka postarali,” povedal Ján Danko, primátor Martina.

Podľa jeho ďalších slov je zvlášť cenné, že si Národný pamätník olympionikov obľúbili aj mnohí Martinčania, ktorí k nemu často chodia a sú hrdí na to, že ho tu máme.

„Svedčí to o ich vzdelanosti, prehľade a kultúrnosti. Páči sa mi, že aj počas dušičiek zapálením sviečky si spomenú a ocenia ľudí, ktorí pre Slovensko veľa urobili,” podotkol ešte primátor.

Jozef Liba vo svojom príhovore pripomenul genézu vývoja inštalovania pamätníka a čo všetko tomu predchádzalo.

„Tých desať rokov ubehlo veľmi rýchlo, ale cesta k nemu nebola taká rýchla. Samostatný Slovenský olympijský výbor vznikol v roku 1993

a v tom čase starší olympionici veľmi túžili po tom, aby vzniklo jedno dôstojné pamätné miesto pre slovenský šport. Dlhší čas to húževnato presadzoval čestný člen SOV a bývalý legendárny volejbalista Bohumil Golian. Po jeho úmrtí v tomto úsilí veľmi dôrazne pokračoval ďalší čestný člen SOV Ivan Čierny. Žiaľ, vtedy na to neboli finančné zdroje, a tak pár rokov trvalo, kým sa ich myšlienka úspešne zrealizovala. Sme radi, že Národný pamätník olympionikov napokon vyrástol na Národnom cintoríne v Martine, ktorý predstavuje najpietnejšie miesto slovenského národa, pretože je tam pochovaných najviac našich významných osobností,” povedal Jozef Liba.

Základným motívom diela architekta Mojмира Vychodila sú olympijské kruhy, pričom dominantou pamätníka je päť gúl zo slovenskej žuly. Tie sú umiestnené na vyvýšenom čiernom podklade. Súčasťou pamätníka sú aj tabuľky s menami tridsiatich zosnulých slovenských športovcov, pôvodne ich bolo 24, ktorí na olympiádach získali medaily. Spomeňme napríklad mená ako krasokorčuliar Ondrej Nepela, hokejisti Ladislav Troják, Vladimír Dzurila, Dušan Pašek, vo-

Fotografia vľavo: Mesto Martin a Slovenský olympijský a športový výbor si koncom novembra spoločne pripomenuli 10. výročie odhalenia Národného pamätníka olympionikov.
Foto: Roman Kopka

Fotografia hore: Základným motívom diela architekta Mojмира Vychodila sú olympijské kruhy, pričom dominantou pamätníka je päť gúl zo slovenskej žuly.
Foto: Roman Kopka

lejbalista Bohumil Golián, futbalista Vladimír Weiss, mimochodom rodák z Vrútok, cyklista Anton Tkáč, hádzanár Vincent Lafko...

Mesto Martin vyčlenilo na zhotovenie pamätníka zo svojho rozpočtu 20-tisíc eur, ďalšie peniaze sa zhromaždili z verejnej zbierky a z príspevkov Medzinárodného i Slovenského olympijského výboru.

„Pre nás Martinčanov je to veľká česť, že práve v našom meste sa nachádza Národný pamätník olympionikov. Vždy ma zahreje pri srdiečku, keď okolo neho prechádzam a vidím tie mená, ktoré Slovensko preslávili ďaleko za našimi hranicami,” povedala Lucia Hrivnák Klocová, účastníčka štyroch olympijských hier. Medzi prítomnými teraz aj pred desiatimi rokmi pri odhalení pamätníka bol i ďalší úspešný martinský olympionik Štefan Balošák.

„Som rád, že sa našiel takýto vzácny a dôstojný spôsob, ako vzdať hold všetkým zosnulým slovenským športovcom, ktorí sa zaslúžili o vzácnu zbierku olympijských medailí. Mnohí z nich boli našimi vzormi, poznali sme ich príbehy a veľmi sme ich chceli napodobniť. Verím, že budú vzormi aj pre súčasnú generáciu športovcov a športovkýň.”

Roman Kopka

Nové pravidlá regulácie parkovania platia aj v centre mesta.
Foto: Roman Kopka

Zhoda v poslaneckom zbore: VZN o regulácii parkovania chcú poslanci otvoriť

V priebehu najbližších dní by sa mali vyhodnotiť pripomienky poslancov, dopravnej komisie a verejnosti k nedávno zavedeným pravidlám regulovaného parkovania.

Od 1. novembra začali v mestskej časti Martin-Stred, ktorá zahŕňa aj centrum mesta, platiť nové pravidlá regulácie parkovania. Na zasadnutí mestského zastupiteľstva (MsZ), ktoré sa konalo

28. novembra, sa jej venovali aj viacerí poslanci s cieľom pripraviť zmenu príslušného VZN, ktorá by akceptovala pripomienky verejnosti, poslancov, ale aj na odporúčania dopravnej komisie zriadenej pri MsZ.

Mestské zastupiteľstvo po dlhšej diskusii napokon vzáčne jednomyselne schválilo uznesenie poslanca Martina Hudeca, predsedu dopravnej komisie.

MsZ v ňom žiada Martinskú parkovaciu spoločnosť o zosu-

marizovanie a analýzu pripomienok k parkovacej politike zo strany verejnosti, komisie dopravy a poslancov. Jednotlivé pripomienky žiada zanalyzovať po technickej stránke možnosti realizácie. Cieľom tejto analýzy nech je príprava otvorenia VZN o regulácii parkovania v meste Martin s tým, že do konca decembra by boli pripomienky vyhodnotené.

Zatiaľ najviac pripomienok, ktoré sumarizuje aj dopravná komisia, smeruje napríklad k spoplatneniu parkovania počas víkendov. Navrhuje sa zrušiť spoplatnenie parkovania počas sobôt, nedeľ a sviatkov vo všetkých zónach. Výhrady sú aj k dobe spoplatnenia parkovania počas pracovných dní, ktorá je v centre mesta až do polnoci.

Dopravná komisia odporúča, aby sa za parkovanie platilo v čase od 6. do 18. h. Odporúča tiež možnosť zakúpiť si parkovaciu kartu na 3 mesiace bez navýšenia oproti celoročnému plateniu, zaviesť parkovaciu kartu pre obyvateľov, ktorí majú v Martine prechodný pobyt, nájsť spôsob, aby sa za prvých 30 min parkovania neplatilo vo všetkých zónach. Dopravná komisia navrhuje aj zníženie cien jednorazového parkovného.

V stredu 11. decembra sa uskutoční ďalšie zasadnutie dopravnej komisie s cieľom zosumarizovať ďalšie pripomienky, vyhodnotiť ich a pripraviť podklady pre zmenu VZN, ktoré sa týka regulácie parkovania v meste Martin. Navrhovanými zmenami by sa poslanci pravdepodobne mali zaoberať začiatkom nového roka.

Roman Kopka

MESTO MARTIN vyhlasuje

podľa ustanovení § 281 až § 288 Obchodného zákonníka
obchodnú verejnú súťaž č. 2/2024

„NÁJOM NEHNUTEĽNÉHO MAJETKU“

Predmetom nájmu je nehnuteľný majetok – nehnuteľnosti zapísané na liste vlastníctva č. 2557 vedenom Okresným úradom Martin, katastrálnym odborom pre katastrálne územie Martin v nasledovnom rozsahu:

3. nadzemné podlažie v budove bývalej Advokátskej komory s. č. 577 (Dom detí a mládeže), postavené na pozemku KN-C 966 k. ú. Martin vo vlastníctve mesta Martin.

Blížšie informácie o podmienkach súťaže nájdete na úradnej tabuli mesta (pri MsÚ Martin) a webovej stránke www.martin.sk.

MESTO MARTIN vyhlasuje

podľa ustanovení § 281 až § 288 Obchodného zákonníka
obchodnú verejnú súťaž č. 3/2024

„NÁJOM NEHNUTEĽNÉHO MAJETKU“

Predmetom nájmu je nehnuteľný majetok – nehnuteľnosti zapísané na liste vlastníctva č. 3734 vedenom Okresným úradom Martin, katastrálnym odborom pre katastrálne územie Martin v nasledovnom rozsahu:

a) stavba súp. č. 1047 – Sanatórium s pozemkom parc. č. KN-C 311/2 zastavaná plocha a nádvorie o výmere 421 m², na ktorom je postavená

b) stavba súp. č. 11621 – Hospodárska budova s pozemkom parc. č. KN-C 311/3 zastavaná plocha a nádvorie o výmere 171 m², na ktorom je postavená,

c) pozemok registra C KN parc. č. 311/1, zastavaná plocha a nádvorie o výmere 664 m²

Účel užívania predmetu nájmu: zdravotnícke alebo sociálne zariadenia, tento musí byť zachovaný. Budova sanatória je národnou kultúrnou pamiatkou. Predmet nájmu sa nachádza v pamiatkovej zóne mesta Martin.

Uchádzač sa môže uchádzať o predmet nájmu len ako o celok, t. j. o všetky uvedené nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom tejto súťaže. Nie je možné uchádzať sa o uvedené nehnuteľnosti samostatne.

Blížšie informácie o podmienkach súťaže nájdete na úradnej tabuli mesta (pri MsÚ Martin) a webovej stránke www.martin.sk.

STRUČNE Z MARTINA

Zaujímavé ocenenie putovalo aj do Martina.

Ošumelý park na Námestí protifašistických bojovníkov na Podháji sa v priebehu deviatich mesiacov revitalizácie (november 2022 – august 2023) aj vďaka finančnej podpore z fondov EÚ premenil na modernú oddychovú zónu s detským ihriskom so všestranným využitím, ktorá aj pre množstvo zelene a zaujímavého parkového mobiliáru prirástla k srdcu hrajúcim sa deťom, ich rodičom, ale aj oddychujúcim seniorom.

Úspech spoločného projektu mesta Martin a poslancov výboru MČ Podháj-Stráne, ktorý sa začal realizovať ešte v minulom volebnom období, nedávno zvýraznilo aj ocenenie v súťaži Záhrada, park a detail roka 2024.

V kategórii Park roka 2024 skončila Revitalizácia Námestia protifašistických bojovníkov na treťom mieste.

Úspešné sieťovanie.

Parlament mladých Martin (PMM) má za sebou ďalšiu zaujímavú konferenciu, ktorá bola primárne venovaná žiakom základných škôl. V rámci tzv. sieťovania mladí Martinčania a Martinčanky absolvovali prednášky o zvládaní stresu, výberu strednej školy, zaoberali sa však aj témou duševného zdravia mladých ľudí. Člen PMM Milan Smieško obohatil program zaujímavou prezentáciou o umelej inteligencii, VR/AR technológiách a 3D tlači, predseda PMM Samuel Kucka oboznámil prítomných s fungovaním parlamentu a predstavil aj pripravované aktivity a plány.

(KP)

Slimák pre peších je už niekoľko dní sprístupnený verejnosti

Rekonštrukcia dôležitej lávky, ktorá spája východnú časť mesta so západnou, stála približne 194-tisíc eur.

Kto chodí pešo zo Severu na Podháj, resp. opačným smerom, už môže pokojne využívať lávku na Ul. Čerenej armády.
Foto: archív mesta Martin

Lávka pre peších na Ul. Čerenej armády, ktorá prepája MČ Sever s MČ Podháj-Stráne, je po dvoch mesiacoch od začatia stavebných prác zrekonštruovaná, pričom od pondelka 2. decembra ju mohli obyvatelia mesta opäť naplno využívať. Pri vhodnejších klimatických podmienkach bude ešte vykonaný epoxidový náter.

Slimák, ako Martinčania lávku ľudovo nazývajú, bol už dlhší čas v havarijnom stave a mesto muselo pristúpiť k jeho rekonštrukcii. Výstuž železobetónovej lávky a jej zábradlie časom a vplyvom poveternostných podmienok zhrdzaveli, betón sa začal odlupovať a ohrozoval prechádzajúcich obyvateľov.

V rámci opráv, ktoré sa začali v októbri, bola lávka celoplošne očistená a nosná konštrukcia a spodná stavba

mosta dôkladne opravená. Okrem toho bol dobudovaný odvodňovací systém a rímsoy. Nové je aj zábradlie. Rekonštrukcia malého Slimáka vyšla mesto približne na 194-tisíc eur.

Radnica upozorňuje obyvateľov mesta, aby si pri prechode lávkou v súčasnosti dávali pozor na šmykanie, keďže na čerstvom betónovom povrchu sa môže tvoriť námraza.

Primátor Ján Danko na nedávnom rokovaní mestského zastupiteľstva informoval, že radnica má už dlhšie obdobie pripravený projekt aj na celkovú rekonštrukciu Slimáka, teda aj časti, po ktorej jazdia vozidlá. Komplexná oprava je odhadovaná na približne 3,7 milióna eur. Keďže mesto si takúto investíciu z vlastného rozpočtu nateraz dovoliť nemôže, hľadá možnosti na jej realizáciu z mimorozpočtových zdrojov.

(KP)

Je tu draho? Treba veľký nákup? Hodíme ťa do Poľska!

- prideme po teba
- odbehne do Poľska
- dovezieme ťa domov

Biedronka
Codziennie niskie ceny

Nákupný asistent

www.eviba.sk **0948 521 424**

R24-12-02

Mesto už v budúcom roku získa v širšom centre 48 nových nájomných bytov

Schátraný bytový dom na Ul. Ambra Pietra v Martine sa počas desiatich mesiacov zmení na nepoznanie.

V prvý decembrový pracovný deň sa konečne začalo s dlho avizovanou komplexnou rekonštrukciou neslávne slávnej bytovky na Ul. Ambra Pietra v Martine. Jej výsledkom bude nových 48 nájomných mestských bytov, z toho 15 jednoizbových, 22 dvojizbových a 11 trojizbových.

Pomoc aj pre mladé rodiny

„Aj keď v súčasnosti prebieha v meste výstavba niekoľkých súkromných bytových komplexov, je našou povinnosťou postarať sa aj o ľudí v núdzi či mladé rodiny, ktorým často chýbajú finančné prostriedky na zaobstaranie si dôstojného bývania. Vďaka rekonštrukcii schátranej bytovky sa nám podarí vytvoriť dostatok pomerne lacných nájomných bytov priamo v centre mesta,“ povedal Ján Danko, primátor mesta Martin.

Plán je jasný, po rekonštrukcii tejto schátranej bytovky získa mesto 48 nájomných bytov. Stane sa tak už na jeseň budúceho roku.

Foto: Roman Kopka

V rámci stavebných úprav sa počíta so zateplením objektu, výmenou strešnej krytiny, okenných a dverných otvorov, výmenou hygienických zariadení, elektroinštalácie a vykurovania pri znížení energetickej náročnosti objektu.

Stavebnými úpravami vznikne moderná a udržateľná budova s nájomnými

bytmí. Dispozičné riešenie bytov je rovnaké na všetkých nadzemných podlažiach. Existujúce vstupy zostávajú zachované z chodieb so vstupnou chodbou s kúpeľňou. Na vstupnú chodbu nadväzuje obývacia izba s kuchynským kútom a vo väčších bytoch je spálňa a detská izba. V kúpeľni je samostatné WC, umývadlo a sprchovací kút.

Mesto získalo aj nenávratnú dotáciu

Rekonštrukcia bude mesto stáť približne 2,6 milióna eur, pričom bude financovaná z nenávratnej dotácie ministerstva dopravy vo výške 35 % (cca 875-tisíc eur), z úveru zo Štátneho fondu rozvoja bývania a komerčného úveru (44 033 eur). Úver zo ŠFRB sa bude splácať 40 rokov s 1-percentným úrokom, na čom sa budú podieľať predovšetkým nájomníci bytovky.

Dodávateľom rekonštrukčných prác, ktoré majú trvať desať mesiacov, sa po verejnom obstarávaní stala spoločnosť BM-MONT Čadca. V Martine vybudovala napríklad Centrum sociálnych služieb na Podháji a pred pár mesiacmi dokončila aj rekonštrukciu interiéru niekdajšej budovy Advokátskej komory.

Väčšina z pôvodných nájomníkov bytovky bola v minulom roku presťahovaná do ubytovne pri teplárni. Na jar tohto roku pracovníci Sociálneho podniku v priebehu troch týždňov vypratali z domu zničený alebo už nepoužívaný nábytok a ďalší odpad.

Roman Kopka

Na jar sa z bytovky vypratával „zabudnutý“ nábytok a množstvo ďalšieho rozličného odpadu. Pracovníci Sociálneho podniku mali plné ruky práce.

Foto: Roman Kopka

Martin si pripomenul Deň červených makov. Stalo sa aj v našom meste tradíciou, že 11. novembra si pripomíname Deň vojnových veteránov, ktorý je vo svete známy aj ako Deň červených makov. Pietna spomienka kladenia vencov, ktorá bola venovaná aj 106. výročiu ukončenia I. svetovej vojny, sa uskutočnila na Cintoríne hrdinov SNP v Priekope. Okrem zástupcov okresného úradu, mesta, armády, SZPB, klubu vojakov či občanov, sa na nej zúčastnili aj žiaci neďalekých

martinských škôl. Tí tiež zapálili sviečky na hrobch padlých vojakov a položili na ne červené karafiáty.

„Veľmi ma teší, že sa tento významný deň dostal do povedomia obyvateľov Turca. Pred 12 rokmi nás tu bolo len devätnásť, teraz podstatne viac,“ povedal Jozef Surman, predseda Klubu vojakov Martin-Podháj. „Je našou povinnosťou si takéto dejinné chvíle pripomínať, najmä preto, aby sa už nikdy viac v našich končinách nezopakovali,“ podotkol ešte.

35 rokov od Nežnej revolúcie rezonovalo aj v našom meste. V nedeľu 17. novembra uplynulo 35 rokov od chvíle, keď bezpečnostné sily vtedajšej totalitnej moci v Prahe na Národnej triede brutálnym spôsobom potla-

čili pokojnú manifestáciu, ktorú organizovali predovšetkým študenti. Po zásahu štátnej a verejnej bezpečnosti ostalo množstvo zranených účastníkov manifestácie, čo sa stretlo s obrovskou verejnou reakciou. Začala sa Nežná revolúcia, ktorá vyvrcholila pádom komunistického režimu a prvými demokratickými voľbami v júni 1990. Deň boja za slobodu si mesto Martin pripomenulo pietnym aktom kladenia vencov k Pamätníku obetiam totalitného komunistického režimu. Zúčastnili sa na ňom aj zástupcovia stredoškôľakov. „Ako Parlament mladých mesta vnímame tento významný deň ako pripomienku toho, že sloboda, solidarita a zodpovednosť sú základom, na ktorom mô-

žeme budovať lepšiu budúcnosť. Práve mladá generácia má povinnosť chrániť tieto hodnoty, inšpirovať sa odvahou našich predkov a ďalej rozvíjať spoločnosť založenú na demokratických princípoch,“ nechali sa počuť študenti. Spomienkové stretnutie občanov k výročiu Nežnej revolúcie sa uskutočnilo aj na Divadelnom námestí pri pomníčku Jána Kuciaka a Marty Kušnírovej. Organizovalo ho občianske združenie Reštart Martin.

(KP)

2025

K praniu príjemného prežitia vianočných sviatkov a úspechov v novom roku 2025 pripájame poďakovanie za Vašu dôveru.

MARTICO

Televízia | Internet | Dátové služby

Vážení cestujúci,
chceli by sme sa Vám poďakovať
za Vašu tohtoročnú priazeň.

Už **tri roky** pravidelne cestujete
našími zelenými autobusmi.
Teší nás, že ste nám zachovali
rovnakú priazeň ako vlani.

Mesačne pre Vás vypravíme
više **17 000** spojov, ktorými odvezieme
takmer **420 000** cestujúcich.

V auguste sme zaviedli úplne
nový cestovný poriadok
a nové okružné linky. Zároveň sme sa zapojili
do **Integrovaného dopravného systému**
Žilinského samosprávneho kraja.

Sme radi, že už **36 000** z Vás
pri cestovaní **šetrí** s fyzickou
alebo virtuálnou **dopravnou kartou**.

Ďakujeme,
že využívate naše služby.

Prajeme
Vám príjemné
prežitie vianočných
sviatkov.

Rady pre ideálne Vianoce od hlavnej hygieničky: Oddychovať, prechádzať sa v prírode, užiť si rodinnú pohodu a nestresovať sa

Tatiana Červeňová, hlavný hygienik SR. Foto: UVZ SR

Od 15. februára tohto roku zastáva funkciu hlavného hygienika SR Martinčanka Tatiana Červeňová. Pýtali sme sa na jej nové pracovné pôsobenie a témou nášho rozhovoru bolo aj predvianočné a vianočné obdobie.

Blíži sa koniec roka aj čas na bilancovanie. Čakali ste začiatkom tohto roka, že sa vám život ponukou vykonávať funkciu hlavnej hygieničky na Slovensku zásadne zmení?

Vo verejnom zdravotníctve pôsobím viac ako 30 rokov. Z môjho pohľadu bolo výhodou, že som prišla do pozície hlavného hygienika Slovenskej republiky z terénu, z Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Martine. Systém verejného zdravotníctva, jeho potreby a nedostatky, mi preto boli známe. Práca hlavného hygienika SR je však oveľa rozsiahlejšia a náročnejšia v porovnaní s prácou regionálneho hygienika. Presahuje riešenia nielen na domácej pôde, ale aj do medzinárodných štruktúr. V praktickej rovine som zmenila pôsobisko. Z Martina som sa presunula do Bratislavy. Celé svoje štúdium som absolvovala v Martine a nemusela som nikam dochádzať. Tak ma to dobehlo teraz. Musím však uznať, že je to obohacujúce. Získavam väčší rozhľad a stretávam sa

s ľuďmi, ktorých by som inak nestretla.

Čo ste museli vo svojom profesijnom i súkromnom živote predovšetkým preorganizovať?

V podstatných veciach som nemusela preorganizovať nič. Tak, ako som v Martine chodila do práce a venovala sa aj ďalším povinnostiam, rovnako je to tak aj v hlavnom meste.

Zmenou organizácie prešiel najmä môj voľný čas, ktorého mám oveľa menej.

Snažím sa ho však naplno venovať mojej rodine a povinnostiam poslankyne mesta Martin a vyššieho územného celku.

Prekvapilo vás niečo po zoznámení sa s agendou Úradu verejného zdravotníctva SR?

Ako regionálny hygienik som si nevedela úplne predstaviť, koľko úsilia vynakladajú kolegovia na "centrále" pri príprave odborných stanovísk a podkladov a koľko rokovaní, stretnutí i ďalšej práce musia absolvovať, aby to "terén", teda regionálne úrady verejného zdravotníctva, mali pri svojej práci, ochrane zdravia ľudí, jednoduchšie.

Úrad verejného zdravotníctva SR a 36 regionálnych úradov verejného zdravotníctva vykonávajú vskutku obrovský rozsah činností.

Čo bolo a zostalo vašou prioritou?

Od nástupu do funkcie hlavného hygienika SR je mojím cieľom ukázať ľuďom, že Úrad verejného zdravotníctva SR a regionálne úrady verejného zdravotníctva sú tu pre nich, a nemyslím to iba ako frázu.

Rada by som postupne prinavrátila dôveru ľudí v úrad, jeho činnosť a prispela k zvýšeniu jeho kreditu medzi odbornou i laickou verejnosťou. Môžem hrdo konštatovať, že okrem úloh, ktoré máme dané legislatívou, my ideme ešte ďalej.

Uplatňujeme princíp predbežnej opatrnosti a realizujeme nad rámec rôzne skríningy, pripravujeme nové projekty, ktorými sa snažíme odborne a najmä finančne pokryť vykonávanie aktivít s cieľom modernizovať služby verejného zdravotníctva.

A teraz poďme do predvianočných ulíc. Na čo všetko z hľadiska hygieny by si mali ľudia pri sviatočných nákupoch dať pozor?

Základom prevencie je dôkladne dodržiavať hygienické návyky, ako je časté umývanie rúk a používanie dezinfekcie. Nedotýkajte sa tváre, najmä očí, nosa a úst nečistými rukami. Ak máte príznaky ochorenia, zostaňte doma a preliečte to, nechodte medzi ľuďmi.

Myslite tiež na respiračnú etiketu. Kýchajte a kašlite do jednorazovej papierovej vreckovky. Ak nie je k dispozícii, kýchajte a kašlite do ohybu lakťa. Sú to jednoduché kroky, ktoré môžu výrazne znížiť riziko nákazy. Ak je to možné, vyhýbajte sa preplneným miestam, za zváženie to stojí

u seniorov, detí, chronicky chorých ľudí a ľudí s oslabenou imunitou.

V kurze sú teraz aj vianočné trhy, pri čom máme byť obozretní?

Pri nákupe jedla na vianočných trhoch venujte pozornosť čistote stánkov a správne nakladaniu s jedlom a potravinami pracovníkmi stánkov. Stánky, v ktorých sa pripravujú alebo predávajú jedlá, by mali byť čisté a udržiavané v hygienických podmienkach, aby sa predišlo kontaminácii potravín.

Všímajte si preto, či pracovníci majú na sebe čisté oblečenie a pokrývku hlavy. Keď manipulujú s jedlom, nesmú sa ho dotýkať holými rukami.

A čo by ste poradili, aby sme nepreležali Vianoce v posteli?

Okrem vyššie uvedených rád aplikujte aj časté, krátke nárazové vetranie miestností s oknami dokorán niekoľkokrát počas dňa. Neprekurujte miestnosti, vyššia teplota môže spôsobiť, že vzduch bude suchý a nedostatočne vlhký. Teplý a suchý vzduch vysušuje sliznice, čo rovnako prispieva k oslabeniu imunity. Ak sa u vás prejavia príznaky akútneho ochorenia, zostaňte doma a vyhnite sa kontaktu s inými ľuďmi, aby ste minimalizovali šírenie ochorenia.

V spoločnej domácnosti nepoužívajte spoločné predmety, ako sú uteráky, príbory, tanieri či poháre. Pravidelne dôkladne vetrajte a dezinfikujte dotykové plochy, napríklad kľučky, vypínače, hygienické zariadenia – WC, umývadlo a umývadlové páky a podobne. Odpočinok, dostatočný príjem tekutín a konzultácia s lekárom sú kľúčové pre rýchle zotavenie. Včasná liečba pomôže predísť rozvoju závažnejších komplikácií.

Pamätajte aj na správne uchovávanie potravín. Surové alebo nesprávne skladované

Tatiana Červeňová na návšteve Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu vo Viedni.
Foto: UVZ SR

potraviny a pokrmy sú najčastejším zdrojom črevných nákaz. Najmä pri príprave jedál, ktoré obsahujú vajcia a mäso, treba dbať na dostatočnú tepelnú úpravu.

Máte tip na zdravé menu vianočného stola?

Na vianočnom stole by nemali chýbať stálice, ktoré pomôžu zdraviu: turčianska kapustnica, ryby, kyslá kapusta, cesnak, jablká, med. Tiež odporúčam dodržiavať niekoľko dobrých zásad – napríklad pri varení a konečnej úprave jedál menej soľte, namiesto toho používajte viac byliniek.

Majonézu v recepte skúste nahradiť bielym jogurtom. Pri úprave jedál uprednostnite dusenie, namiesto vyprážania je vhodnejšie grilovanie a pečenie. Ak sa rozhodnete vyprážať, tak nie do hneď, ale do zlatista.

Zdravšie sa dá aj piecť. Skúste počas vianočných sviatkov napiecť menej druhov vianočných sladkostí a koláčov, ako ste zvyknutí. Skúste pripraviť o niečo zdravšie druhy koláčov – ovocné, tvarohové, makové, orechové.

Nie je to však iba o samotných jedlách. Zbytočne sa neprejedajte, na tanier si radšej naberajte menšie porcie a v prípade potreby a chuti si pridajte. Nepreháňajte to s alkoholom, stále je treba myslieť na to, že jeho nadmerná konzumácia so sebou nesie

zdravotné riziká. A nezabúdajte ani na pohyb – po obede alebo večeri, ak máte tú možnosť, choďte na minimálne polhodinovú prechádzku.

Mení sa nejako dramaticky situácia z hľadiska výskytu infekčných chorôb práve na Vianoce a po nich? Vieme, že domov prichádzajú vo veľkom aj ľudia dlhodobo žijúci v cudzine a nemusia byť zdravotne v dobrej kondícii...

Počas vianočných prázdnin zvyčajne zaznamenávame pokles chorobnosti na akútne respiračné ochorenia. Dôvodom je, že deti nenavštevujú kolektívy v školách a škôlkach a dospelí si čerpajú dovolenky na pracoviskách. Teda šírenie respiračných ochorení v kolektívoch sa preruší. Po návrate do školských a pracovných kolektívov po novoročných sviatkoch chorobnosť spravidla začne opäť stúpať.

Po sviatkoch prichádza spravidla druhá vlna chrípky a chorôb horných dýchacích ciest. Čo by ste poradili rodinám v prevencii? Čo predovšetkým treba počas voľných dní robiť?

Oddychovať, podniknúť pravidelné vychádzky do prírody v primeranom oblečení, užiť si pohodu, nestresovať sa. Uprednostniť zdravú stravu s množstvom ovocia, zeleni-

ny, vhodne spracovaných rýb, obmedziť vyprážanie, alkohol a presladené nápoje. Kto sa nestihol dať zaočkovať proti chrípke, COVID-19, pneumokokovým ochoreniam, RSV vírusu či čiernemu kašľu a má záujem, stále má možnosť. A, samozrejme, ako som už spomenula, treba dodržiavať základné hygienické návyky s dôrazom na správne umývanie rúk a respiračnú etiketu.

Prezradte nám svoje pranie na nový rok.

Prajem zdravie, pokoj, šťastie, lásku v rodine a priateľov všetkým, ktorí o to stoja a vnímajú, aké dôležité je mať rodinu a blízkych ľudí. Upokojme sa a spomaľme, skúsme zmeniť spôsob, akým sa k sebe správame. Nájdime opäť cestu k jednoduchým radostiam – usmejme sa, pozdravme, vypočujme si, čo nám druhí hovoria.

Sadnime si na kávu a dobrý vianočný koláčik, pohladme bábätká a donesme rezeň so šalátom susedovi. A popri tom všetkom vianočnom zhne si nájdime čas na tú nádhru – prírodu, ktorá nás v Turčianskej kotline obklopuje. Žime naše životy a nie životy tých, ktorí ich prezentujú cez obrazovku mobilu.

**Roman Kopka
Viera Legerská**

Veľká anketa o aktivitách v mestských častiach v roku 2024 a plánoch do budúcnosti

Nové investície, chodníky, parkovacie miesta, úprava ihrísk, dopĺňanie mobiliáru a budovanie nových detských ihrísk či inštalácia polopodzemných kontajnerov. To sú dominantné akcie mestských častí v tomto roku. Čo plánujú v budúcom? O tom sú aj naše anketové otázky:

1. Ktoré akcie dominovali v práci výboru vašej mestskej časti v tomto roku a prečo?

2. Ktoré kľúčové aktivity máte pripravené na budúci rok a ako ovplyvnia život občanov vo vašej mestskej časti?

Už v budúcom roku prejde výraznejšou premenou areál ZŠ na Kronerovej ulici v Martine na Ladovni.
Foto: archív mesta MT

MČ LADOVEŇ-JAHODNÍKY-TOMČANY

Marína Gallová,
predsedníčka VMČ

1. Intenzívne sme sa venovali obnove a modernizácii verejných priestorov s cieľom zlepšiť kvalitu života a bezpečnosť ľudí. Prioritou bola aj obnova detských ihrísk a modernizácia hracích prvkov, aby spĺňali platné normy bezpečnosti a funkčnosti. V rámci investícií sme zadali vybudovanie osvetlenia prieschodov pre chodcov, aby boli bezpečné, a to od Sommeliera k zastávke a na hlavnej ceste od bývalého Apisu k Seniu. Financovali sme tiež dokon-

čenie Ruppeldtovej ulice v plnom profile a podarilo sa nám tak dotvoriť jej estetický a praktický charakter. Ďalšou z priorít v našej mestskej časti bolo budovanie polopodzemných kontajnerov. Nielenže zlepšujú vizuálny vzhľad verejných priestranstiev, no zabezpečujú aj efektívnejšie a hygienickejšie nakladanie s odpadom. Tento krok je súčasťou našich snáh o posilnenie čistoty a estetiky mestskej časti. Dôležité bolo pre nás aj školstvo. Prispeli sme na dokončenie projektu telocvične pre ZŠ na ul. J. Kronera a podieľali sme sa aj

na doplnení vzduchotechniky do projektu. Naším cieľom je, aby sa mohol uchádzať o finančnú podporu z fondov. V súvislosti s touto školou to nebolo všetko. Finančne sme podporili prípravu projektu úpravy jej areálu, ktorý zahŕňa návrh atraktívneho detského a workoutového ihriska, atletického oválu s doskočiskom a terapeutickú učebňu novej generácie, tzv. snoezelen.

2. Projekt obnovy areálu v ZŠ na ul. J. Kronera by sa mal financovať v budúcom roku zo zdrojov EÚ. Školu to skrášľi a zmodernizuje, čím vzdelávanie a výchova žiakov, ale aj ich oddych a relax dostanú nové impulzy. Spomínala

som, že v tomto roku sme sa venovali obnove detských ihrísk. Dominantnou bola aj celoplošná likvidácia starých a nevyhovujúcich hracích prvkov. Na ul. J. Fraňa sme už zrealizovali takmer kompletnú výmenu a doplnenie nových certifikovaných prvkov. Začiatkom budúceho roka máme v pláne obnoviť ihriská na uliciach J. Mazúra a Sucháčkovej. Chceme tiež položiť nový povrch na ihrisku na ul. J. Kronera, čo zvýši jeho bezpečnosť a komfort pre deti.

MČ STRED

Juraj Stahl, predseda VMČ

1. V uplynulom roku sme sústredili na podporu kultúrneho a spoločenského života v centre tak, aby obyvatelia a návštevníci do centra prichádzali a aby sa tu často niečo dialo. Veľkú pozornosť sme venovali údržbe zelene, umiestňovaniu nových smetných

košov, ale aj nových hracích prvkov na ihriskách, úprave pieskovísk, oprave lavičiek. Podarilo sa, aby vianočné trhy v pešej zóne mali zaujímavý a príťažlivý vizuál aj obsah. Snažíme sa tiež, aby sami obyvatelia mali možnosť spolupracovať o aktivitách, ktoré sa budú realizovať v jednotlivých vnútroblokoch a na príľahlých zelených plochách.

2. Jednou z podstatných aktivít výboru mestskej časti v budúcom roku je reorganizácia fungovania pešej zóny tak, aby v nej neboli pohodené odpadky, aby sa cyklisti a koložkári v centre pohybovali predvídateľne a aby do pešej zóny len minimálne vchádzali zásobovacie vozidlá. Jednotlivé úpravy poslanci už začali robiť v tomto roku, reálne výsledky

by sme mali vidieť už v tom nasledujúcom. Poslanci tiež aktívne pracujú na úprave podľa nich zle nastavených pravidiel parkovacej politiky v mestskej časti a v tejto súvislosti veria, že nájdu pochopenie vo vedení mesta a nové, menej striktné pravidlá sa podarí spustiť už začiatkom roka. Cieľom je dobre nastavená a dobre fungujúca parkovacia politika.

MČ KOŠÚTY

Michal Matejička,
predseda VMČ

1. Výbor mestskej časti sa aj na dokončenie I. etapy výsadby zelene pri obchodnom dome Jantár. A so zeleňou súvisí aj originálny projekt tejto mestskej časti Krajšie Košúty, ktorého podstatou je úprava predzáhradiek pred vchodmi do bytov v panelových domoch a podpora ľudí, ktorí tieto priestranstvá skrášľujú a starajú sa o ne. Poslanci tiež pokračovali v dovybavovaní detských ihrísk o nový mobiliár.

2. Na ihriská sa sústreďíme aj v budúcom roku, ale pôjde predovšetkým o úpravu existujúcich a ich vyčistenie od burín a celkové skrášlenie. V pláne máme tiež osadenie lavičiek pri novom obchodnom dome. Venovať sa chceme aj oprave a modernizácii mosta cez Sklabinský potok na Ulici Fraňa Štefunku, ale aj druhej etape výsadby zelene pri obchodnom dome Jantár, budeme tiež pokračovať v projekte Krajšie Košúty. A v spolupráci s Martinskou parkovacou spoločnosťou riešime aj vybudovanie parkovacích miest na Galandovej ulici v Košútoch II.

Na jeseň sa začalo s I. etapou výsadby zelene pri obchodnom dome Jantár.
Foto: Roman Kopka

MČ SEVER

Veronika Gajdošová
Ladňáková, poslankyňa MČ

Jozef Krištoffy,
poslanec MČ

1. V mestskej časti Sever sa vydarila oslava Medzinárodného dňa detí. Pochvalovali si ju aj rodičia. Veľkou atrakciou bola lezecká stena, deti sa mohli vyblázniť aj v skákacom hrade, zabaviť sa pri ekoaktivitách či v detskom stane OZ Turiec. O tanečný a hudobný program sa postarala ZUŠ na Ul. P. Mudroňa, svojimi aktivitami sa zapojili aj mestskí policajti a bol aj orientačný beh.

Organizovali sme aj prvý ročník Dní mestskej časti Sever. Program trval tri dni. Ľudia si mohli oddýchnuť pri premietaní filmu Vlny, ďalší deň sa o zábavu postarala kapela Nemôžem povedať a nezabudli sme ani na skôr narodených, tí si mohli posediť pri dychovke Strečnianka.

Program obohatil aj obľúbený blšák, ktorý sme organizovali v spolupráci s OZ Blšákovo a dobrovoľníkmi. Veríme, že tradíciu týchto podujatí, ktoré organizujeme

na Námestí protifašistických bojovníkov, sa nám podarí udržať.

Z investičných akcií dominovala výstavba nového detského ihriska vo vnútrobloku na Ulici Červenej armády. Tri hracie prvky doplnili a dopadové plochy boli opravené na intenzívne využívanom ihrisku pri fontáne.

Medzi naše priority patrila tiež komplexná rekonštrukcia chodníka s obrubníkmi na Školskej ulici a samozrejmosťou boli opravy mobiliáru a komunikácií na základe vlastných postrehov a podnetov od obyvateľov.

2. V budúcom roku plánujeme ďalej dopĺňať detské prvky na najnavštevovanejšie detské ihriská, venovať sa oprave chodníkov a ciest, ktoré sú už v zlom stave a riešeniu aj iných problémov či tém, ktoré na sídlisku ľudia považujú za dôležité.

Budeme tiež pokračovať v tradícii spoločensko-kultúrnych podujatí v mestskej časti. Pri príprave ich náplne sme otvorení všetkým podnetom a nápadom, aby ich program bol pre ľudí stále lákavejší.

MČ PRIEKOPA

Stanislav Thomka,
viceprimátor mesta,
poslanec MČ

1. K dominantným akciám v našej mestskej časti v tomto roku určite patrili opravy chodníkov.

Jednu z najväčších sme robili na Priekopskej ulici, kde sme po rekonštrukcii sietí išli následne do kompletnej opravy celej dĺžky chodníka. A rekonštruovali sme tiež chodník na Palackého ulici pri ZŠ s MŠ Dolinského, čo súvisí s budúcou veľkou modernizáciou tejto školy. Z ostatných spome-

niem revitalizáciu ihriska na Dolinského ulici, ktorú sme realizovali s podporou Nadácie Kia. Pribudli tam tri basketbalové koše a nový povrch.

Ak to mám zhrnúť, tak z počtu mestskej časti sme iba na tieto akcie dali okolo 100-tisíc eur.

2. Už som spomínal ZŠ s MŠ Dolinského. V budúcom roku by sme mali rekonštruovať a modernizovať celý jej areál. Preinvestovať by sa v nej malo okolo 450-tisíc eur a okrem modernizácie existujúcich odborných učební

a vytvorenia nových bezbariérových učební sa tu bude rekonštruovať aj športový areál. Má pribudnúť atletický ovál a iné prvky, ale aj workoutové ihrisko.

Pokračovať chceme v oprave chodníkov v starej časti Priekopy, ktoré sú už v havarijnom stave. Ak budeme úspešní vo výzvach, tak by sme chceli opraviť jedno detské ihrisko, aby spĺňalo aj podmienky pre bezbariérovosť. Čakajú nás ďalšie praktické kroky aj v súvislosti s prípravou prestavby areálu Pažitie, na tomto území máme dlhodobý zámer vybu-

dovať športovisko. Budeme pokračovať v majetkovo-právnom vysporiadaní pozemkov a prácach na potrebnej projektovej dokumentácii.

V budúcom roku prejde výraznou premenou areál ZŠ s MŠ Dolinského.
Foto: Roman Kopka

Tomáš Ignačák,
predseda VMČ

1. Veľa úsilia sme v tomto roku venovali vyrokovaniu vynútených investícií na zlepšenie infraštruktúry v mestskej časti Podháj-Stráne, ktoré súvisia s vybudovaním OC Kaufland na Podháji. Ide najmä o rozšírenie kamenného mosta cez rieku Turiec pre obojsmernú dopravu tým, že dôjde k odstráneniu chodníkov po oboch stranách tohto mosta.

Ďalej k týmto investíciám patrí nový most pre peších, nové verejné športovisko pre streetball a nové chodníky v okolí, ale aj úprava križovatky, vybudovanie novej zastávky MHD, verejného osvetlenia a podobne. Ich rozsah, keďže ich nemožno financovať z rozpočtu mestskej časti, zatiaľ nie je definitívne známy.

Okrem toho sme sa v mestskej časti venovali aj bežným akciám, ako je spolufinancovanie opráv ciest a chodníkov – spolu za 18-tisíc eur, zjednosmernenie piatich ulíc, čo stálo 10-tisíc eur, ďalej to bolo osadenie dopravných zrkadiel a výmena mobiliáru na zastávkach MHD (šesť lavičiek) či doplnenie prvkov na detských ihriskách spolu za 14-tisíc eur a ďalším aktivitám, o ktorých

sme informovali verejnosť aj na sociálnych sieťach.

Pripravili sme tiež Deň detí v hasičskej stanici a vianočný program, ktorý bude v parku na Podháji 19. decembra so začiatkom o 16. h. Bude sa podávať vianočný punč a pre deti je pripravené sladké prekvapenie.

2. Máme veľa plánov, ale všetko závisí od financií, ktoré budú schválené pre mestské časti v rozpočte. Dlhodobu sledujeme eurofon-

dové a grantové výzvy, máme ambíciu sa do nich zapojiť s väčšími projektmi, lebo ich realizáciu nie je vstave rozpočet mestskej časti zvládnuť. Už zhruba dva roky máme rozpracovanú minimálne vo forme architektonickej štúdie revitalizáciu jediného športoviska Kurty na Stránach na Nekrasovovej ulici, chceme vybudovať chodník popri Ceste hrdinov SNP, oddychovú zónu na Hollého ulici a workoutové ihrisko na nábreží rieky Turiec.

V MČ Podháj-Stráne bolo v tomto roku osadených šesť lavičiek na zastávkach MHD.
Foto: FB VMČ Podháj-Stráne

Vzorom pre tieto ambície je pre nás zrevitalizované Námestie protifašistických bojovníkov, ktoré bolo do veľkej miery financované práve z eurofondov.

Ďakujeme všetkým obyvateľom našej mestskej časti za priazeň a spoluprácu a prajeme pohodové prežitie Vianoc.

MČ ZÁTURČIE

Róbert Gajdoš,
predseda VMČ

1. Aj v našej mestskej časti sme sa venovali detským ihriskám, likvidácii nevyhovujúcich prvkov v ich výbave a následnej inštalácii nových. Odstrániť sme museli hojdačku pre deti vo vnútrobloku na ul. A. Mamateja, ale aj šmýkačku pri vojenskej bytovke a ďalšie prvky. Vyčlenili

sme preto financie na kúpu kvalitnejších a bezpečnejších prvkov a dopadových plôch. Hojdačka vo vnútrobloku je už nahradená dvojhojdačkou a šmýkačkou v rámci jednej zostavy. Novú šmýkačku sme osadili pred obchodom Jednota.

Isteže, venovali sme sa aj ďalším aktivitám. Napríklad aj tradičnému, už siedmemu, Záturčianskemu letnému

kinu. Na pomoc sme si pozvali aj profesionálov z Túlavého kina. Deťom sme premietali Kung Fu Pandu 4 a väčšie plátno a kvalitnejšia obrazovka mali skvelé ohlasy.

2. V budúcom roku nás čaká rekonštrukcia pešieho plató, a potom najmä opravy chodníkov a ihrísk v jednotlivých vnútroblochoch. Začne sa tými, ktoré sú

v najhoršom stave. Na záver chcem poďakovať aj kolegovi poslancom Tomášovi Zanovitovi, Petrovi Törökovi a Michalovi Uherčíkovi za korektnú a dobrú spoluprácu. Občanom prajeme pokojné sviatky.

Anketu mestských častí pripravila:
Viera Legerská

Pracovné stretnutie k možnosti vybudovať protipovodňové opatrenia.
Foto: Roman Kopka

Sklabinský potôčik vyzerá nevinne, no už aj v Košútoch dokázal narobiť veľké problémy

Odborníci z povodia Váhu budú hľadať riešenia protipovodňovej ochrany martinského sídliska.

Mestu Martin sa záplavy dlho vyhýbali, no v auguste 2010

silné búrky a vytrvalý dážď urobili svoje.

Korytá potokov či už v Sklabini alebo v Turčianskom Jasene nestíhali vstrebať to obrovské množstvo zrážok a následne sa prúdy vody valili na Martin. Najprv

vodný živel zaplavil ulice pod Hostihorou, potom prišli na rad Košúty a priemyselná časť v Priekope. V meste bol vyhlásený 3. stupeň povodňovej aktivity.

Obyvateľ Košút Bohuslav Šípka má tieto neprijemné udalosti stále v živej pamäti, a keď sa nedávno dostali do problémov s vodným živlom neďaleké Kysuce, pričom hrozba podľa predpovedí visela aj nad Turcom, tak na stretnutí s primátorom Jánom Dankom (Dni mestských častí) oprášil svoju myšlienku vybudovať protipovodňové zábrany na sídlisku pri Sklabinskom potoku.

„Kompetentným som navrhol, aby bol vybudovaný zemný val od Košút I do Košút II a to bez roxorov a bez betónu. Stavajú sa tu bytovky, podzemné garáže, ďalšie nákupné centrum. Ak by sa podobná situácia z roku 2010 zopakovala, napáchali by sa veľké škody,“ myslí si Bohuslav Šípka.

Primátor Ján Danko inicioval stretnutie s Tiborom Šenkárom, riaditeľom Povodia horného Váhu, aby sa hľadalo možné riešenie. Obaja sa aj s pánom Šípkom stretli v Košútoch pri Sklabinskom potoku. Diskusia priniesla aj isté východiská.

„V priebehu budúceho roku na toto miesto pozveme našich inžinierov, ktorí navrhnu riešenie, ako by sa dala zabezpečiť protipovodňová ochrana. Opatrenia proti záplavám sú rôzne, robia sa prehrádzkami, pravidelným čistením, kosením, údržbou. Napríklad tu na Sklabinskom potoku dvakrát ročne kosíme a každý rok sa vyčistí aj tretina celej dĺžky potoka,“ povedal Tibor Šenkár.

Primátor Ján Danko podotkol, že toto stretnutie bolo akýmsi prvým impulzom riešenia problému.

„Verím, že v krátkom čase prijmeme zásadné rozhodnutie, ktoré by pomohlo predchádzať potencionálnym záplavám. Určite mesto v rámci svojich možností a kompetencií poskytne potrebnú súčinnosť.“

Roman Kopka

Na Mudroňke oslavovali deväťdesiatku

Základná škola na Mudroňovej ulici je najstaršou základnou školou v Martine. Vznikla v roku 1934 a v tomto školskom roku oslavuje 90 rokov od jej založenia.

Za uplynulých 90 rokov sa na Mudroňke vystriedali celé generácie žiakov, učiteľov a iných zamestnancov a každý z nich tu zanechal určitú stopu.

Škola dlhodobo dosahuje výborné výsledky v celoslovenskom testovaní piatakov a deviatakov a takisto aj v okresných, krajských a celoslovenských vedomostných a športových súťažiach.

Posledný novembrový

Krásne okrúhle výročie si najstaršia škola v Martine pripomenula na slávnostnej akadémii.
Foto: Jana Fabová

piatok pripravili žiaci a pedagógovia pri príležitosti jubilea školy slávnostnú akadémiu Keby všetky deti sveta...

Pred zaplnenou sálou kina Strojár účinkovalo 230 žiakov, ktorým tleskali nadšení rodičia, starí rodičia, bývalí učitelia a zamestnanci školy. Pri tejto príležitosti odovzdal primátor mesta Ján Danko

**90 – to je číslo,
na tento rok
nám to vyšlo.
Hrdosť, sláva
úspechy,
budú s nami
naveky.**

**IVAN KLEIN,
ŽIAK 7.B**

riaditeľovi školy J. Krížovi Pamätný list. Poďakoval všetkým žiakom a učiteľom, ktorí šírili a stále šíria dobré meno Mudroňky na verejnosti.

Bruno Horecký

Porotcovia sa zapotili, vybrať najlepšie diela bolo mimoriadne ťažké

V obľúbenej projektovej súťaži Odkaz sv. Martina sa nápaditosťou a kreativitou blykli mnohí žiaci z martin-ských materských i základných škôl.

Na vyhodnotení čoraz viac obľúbenej projektovej súťaže Odkaz sv. Martina, do ktorej sa zapájajú žiaci materských a základných škôl, sme si mohli pozrieť, resp. vypočuť mnohé zaujímavé výtvarné či literárne práce, ale aj nápadité powerpointové prezentácie a videá.

Cieľom jubilejného 20. ročníka bolo vyzdvihnúť dôležitosť kníh a verejných knižníc v našich životoch a pripomenúť si aj významné 60. výročie vzniku Múzea Andreja Kmeťa.

Deti z materských škôl a žiaci 1. stupňa základných škôl mohli výtvarne spracovať témy „Kniha“ alebo „Príroda Turca“ a „Kalcit – majster tvarov“, pri ktorých tvorbe využívali ľubovoľnú kombinovanú techniku alebo do svojich výtvarných prác zakomponovali

rôzne materiály a prírodniny. Práce bolo možné spracovať aj vo forme leporela.

Starší žiaci sa venovali buď literárnym prácam – oslavná báseň, rozprávanie, novinový článok, alebo powerpointovým prezentáciám v rozsahu 8 minút alebo najviac desiatich snímok. Takisto v rámci určených tém mohli spracovať maximálne 5-minútové video s využitím rôznych pomôcok.

Porota mala ťažkú úlohu vybrať najlepšie práce, latka náročnosti sa zas o čosi posunula smerom hore.

„Kvalita výtvarných a literárnych prác je v tejto súťaži z roka na rok stále lepšia a lepšia. Teší ma, že aj vystúpenia žiakov pri powerpointových prezentáciách a videách boli na vysokej úrovni. Poďakovanie patrí aj pedagógom, ktorí svojich žiakov na súťaž výborne pripravili a takisto aj organizátorom projektivej súťaže z oddelenia školstva,“

Úlohu od školákov pri powerpointovej prezentácii dostali aj členovia poroty. Mali určiť aký druh minerálnej vody ochutnali. Foto: Roman Kopka

povedal pedagóg a ilustrátor Bruno Horecký, jeden z členov poroty.

Kategória výtvarných prác detí z MŠ

Poradie: 1. Linda Lazáriková z MŠ, Nálepka 5, Martin s prácou „Jablčko“, 2. Emma Kratochvílová zo ZŠ s MŠ, Priehradná 11, Martin s prácou „Mini múzeum v knihe“, 2. Jakub Siman z MŠ, Jána Šimka 7, Martin s prácou „Bielak“.

Kategória výtvarných prác žiakov I. stupňa ZŠ

Poradie: 1. Júlia Jašková zo ZŠ s MŠ, Priehradná 11, Martin s prácou „Moje malé Kmetianum“, 2. Zuzana Furová zo ZŠ s MŠ, J. V. Dolinského 2, Martin s prácou „100 rokov múzejníctva, prínos A. Kmeťa“, 3. Terezia Hudáková zo ZŠ s MŠ, Podhájska 10A, Martin s prácou „Podmorská knižnica“. Cena poroty: Kolektív

Dievčatá zo ZŠ na ul. Nade Hejnej odchádzali z vyhodnotenia súťaže spokojné, získali cenu poroty. Foto: Roman Kopka

žiacov 4. C triedy zo ZŠ, Nade Hejnej 4, Martin s prácou „Leporelo – Macko spisovateľ + básne“.

Kategória – literárne práce

Poradie: 1. Jakub Fedor zo ZŠ, Nade Hejnej 4, Martin s poéziou s názvom „Óda na Turiec“, 2. Soňa Jamborová zo ZŠ s MŠ, J. V. Dolinského 2, Martin s poéziou s názvom „Naša pýcha“, 3. Eliška Pivková zo ZŠ Alexandra Dubčeka, Družstevná 11, Martin s poéziou s názvom „Príroda Turca“.

Kategória – powerpointové prezentácie

Poradie: 1. Zuzana Chvojková, Ivona Junasová, Matej Krupec zo ZŠ s MŠ, Podhájska 10A, Martin s prácou „Cesta do minulosti, pohľad do budúcnosti“, 2. Eliška Ferdanová, Martin Ivaška, Paulína Janoštinová zo ZŠ, Nade Hejnej 4, Martin s prácou „Pramene Turca“, 3. Anna Mária Boturová, Paulína Markovičová, Nela Tkáčová zo ZŠ s MŠ, J. V. Dolinského 2, Martin s prácou „Čaro Turca“.

Kategória – videá

Poradie: 1. Martin Filo, Viktória Lauková, Sofia Strachilová zo ZŠ Alexandra Dubčeka, Družstevná 11, Martin s prácou „Turčianske múzeum Andreja Kmeťa“, 2. Alžbeta Júlia Bačé, Nina Ličková, Viktória Mogyorosiová zo ZŠ s MŠ, Priehradná 11, Martin s prácou „História Martinskej knižnice“. **Roman Kopka**

*Vianoce čisté a biele ako sneh,
v živote len radosť, zdravie a smiech.
Silvestrovskú náladu po celý rok,
šťastie nech sprevádza Váš krok.*

*Hrejivé Vianoce a úspešný
nový rok 2025.*

Predstavenstvo STEFE Martin, a.s.

KULTÚRNE MENU

●**Kino Moskva:** Pán prsteňov: Vojna Rohirov (12.–16. 12.), Bob a Bobek vo filme: Na stope mrkvojeda (12.–13., 16. 12.), Leto s Evženom (14., 16. 12.), Mufasa: Leví kráľ (19.–22. 12. a 26.–30. 12.), Lovec Kraven (19.–22. 12.), Klaunove Vianoce (19.–20. 12.), Vaiana 2 (21.–22. 12.), Superškriatkovia (26.–28. 12.), Ježko Sonic 3 (26.–30. 12.) V dobrom aj zlom (26.–30. 12.), Pyšná princezná (29.–30. 12.).

●**Slovenské komorné divadlo:** Hráči (14. 12.), Tajný lodný denník (19.–21. 12.), Jak jeleň budeš si tam chodiť (21. 12.), Tajný lodný denník (27. 12.), Milo Kráľ Band – koncert (27. 12.), Zem pamätá (28. 12.), Doma – všade – dobre – najlepšie (31. 12.).

●**Trienále umenia knihy V.** Medzinárodná výstava autorských kníh z krajín V4 v Turčianskej galérii. Potrvá do 16. februára 2025.

●**Nová stála expozícia legenda – la ganda – Galanda.** Sprístupnia ju v Turčianskej galérii 19. 12. Bude venovaná Mikulášovi Galandovi a prezentácii najväčšej zbierky M. Galandu na Slovensku.

●**Kovačická trojka.** Zuzana Veresky, Pavol Cicko a Pavol Hajko, insitní umelci zo srbskej Vojvodiny, vystavujú do 21. 12. v Turčianskej knižnici.

●**Geišbergovci.** Koncert známej dvojice Martina a Mareka Geišbergovcov bude 29. 12. od 19. h v Barmuseu. Hudobníkov a spevákov doplní aj Lucia Korená.

●**Spomienkový koncert na Karla Gotta.** Bude v sále Strojára, 7. 1. 2025 o 19. h.

●**Adela a štyria chlapi.** Rozprávanie s autogramiádou v sále Strojára 22. 1. 2025 o 19. h. S Adelou Vinczeovou sa budú zhovárať Vlado Kobielsky, Filip Tůma, Adam Bárda a Marek Fašiang.

(VL)

Lukáš Brutovský, umelecký šéf súboru Slovenského komorného divadla.
Foto: Braňo Konečný

Na spoločenské témy sa pozeráme inak ako cez klasické rozprávanie príbehov

Predstavujeme novú sezónu Slovenského komorného divadla v Martine spolu s umeleckým šéfom súboru a režisérom Lukášom Brutovským.

Pokračuje divadlo aj v tejto sezóne v línii zjednocujúcich plánov dramaturgie, ako bol Re/cyklus či Re/vízia. Má ju aj teraz?

Naším impulzom bola otázka, či sa vieme na spoločenské témy pozrieť inak ako cez klasické rozprávanie príbehov. Možno sa nám to sčasti podarilo dramaturgicky

naplniť. Vznikajú inscenácie svojím spôsobom vyosené, a to ich spája. No nemá to takú jednotiacu dramaturgickú líniu ako, povedzme, sezóna Re/cyklus.

Takže, čo nové si bude môcť v tejto sezóne vybrať návštevník?

Do repertoára divadla pribudnú štyri premiéry. Prvou je autorský text Jak jeleň budeš si tam chodiť, mal premiéru 22. novembra, v decembri pripravujeme rozprávku Tajný lodný denník podľa knihy Ladislava Dvorského. V marci bude mať premiéru divadelná

adaptácia známeho filmu Larsa von Triera Prelomiť vlny, ktorý je príbehom o mimoriadnej žene a rôznych podobách lásky. Na konci sezóny ponúkne drama-turgickú exkluzivitu – tragifrašku Jánosa Margittaia Na medveďov!!! (Všeobecná honba na panslávov).

Prvá z martinských repertoárových noviniek pracuje s odkazom na jedno z diel Pavla Országha Hviezdoslava. Ste autorom libreta inscenácie Jak jeleň budeš si tam chodiť. Prečo tento výber?

Text má podtitul postor-szághovská fantázia, od textu Hájnikovej ženy sa iba odráža. Diváci neuvidia divadelnú adaptáciu Hviezdoslava. V ostatnom čase sa rozozvučalo volanie po našej pôvodnej slovenskej kultúre. Samozrejme, že zaznieva predovšetkým z úst tých, ktorí majú o tom, čo znamená kultúra, prinajmenšom pokrivené predstavy.

Podme na to podrobnejšie...

Náš vzťah ku klasike je vo všeobecnosti povrchný. Opakujeme školácke mantry a frázy. Hviezdoslav je údajne náš najväčší básnik, ale takmer nikto ho nečíta. Spomenieme si na niečo z povinného čítania, to je tak všetko. V našej inscenácii zostalo z Hájnikovej ženy hádam desať viet, náš text si iba požičiava témy, ktoré autor na úrovni stereotypov svojej doby otvára a rozvíja ich.

Skúsme konkrétnejšie.

Stereotypy, o ktorých hovorím, sú súčasťou nášho dedičstva. Zlý a zvrhlý pomadačený šľachtic, na ktorého môžeme delegovať svoje problémy, čistá deva z ľudu, ktorá sa postaví na

odpor, hrdina Michal Čajka, ktorý sa obetuje, aby svoju ženu zachránil pred väzením a súdom. Nakoniec všetko dobre dopadne, ľud víťazí nad pánmi, pozdravujem vás, lesy, hory. Zaujímajú ma motívy muža.

Aké napríklad?

Také, ktoré nám kladie aj okolitý svet. Napríklad, ako si jeden muž môže myslieť, že mu všetko patrí. Príroda, žena – môže si s nimi robiť, čo chce. Alebo zvecnenie sveta – k svetu a k svojmu okoliu pristupujeme ako k majetku, s ktorým môžeme voľne disponovať, a to má tragické vyústenia. Potom antropocentrizmus, falocentrizmus. Asi v polovici inscenácie opúšťame sujet Hájnikovej ženy a vydávame sa na vlastný ekofeministický výlet.

Výnimočným je aj rozhodnutie využiť na scéne 40-členný pohybový zbor.

Pri príprave inscenácie ma zaujala esej Laury Mulvey Vizuálna slasť a naratívny film, v ktorom prináša pojem a koncept tzv. male gaze – mužského pohľadu. Mulvey, zjednodušene povedané, opisuje, ako sa vo väčšine hollywoodskych filmov dívame na ženu mužskými očami, žena je objekt, sexualizovaný, inscenovaný s dôrazom na

vizualitu a na to, aby uspokojoval naše voyeristické sklony. Z prítmnia kinosály sledujeme hrdinku, ktorá si natahuje pančušky. Aj obeť násilia – tu sa vraciam k Hájnikovej žene – zvykne me estetizovať. Práve preto som chcel na javisko priviesť neherečky, ženy rôzneho typu, veku, naturelu. Sú to ženy z Martina a okolia, mám radosť, že divadlo sa takýmto spôsobom otvára. Choreografia Stanislavy Vlčekovej je dynamická, pôsobí na mňa veľmi oslobodzujúco.

Po rokoch od inscenovania Troch veteránov v tejto sezóne pribudne do repertoáru divadla v Martine aj rozprávka.

Na začiatku bol náš záujem pracovať na novej rozprávke s režisérom Šimonom Spišákom, ktorý už v Martine pripravil inscenáciu Leonce a Lena. Vo svojej tvorbe sa venuje prevažne deťom a tínedžerom a robí divadlo, ktoré sa dá označiť prívlastkom – rodinné. Nepodlieza latku, deti považuje za rovnocenných partnerov. Prišiel k nám s ponukou niekoľkých titulov a medzi nimi bol aj Tajný lodný denník.

Prečo padlo rozhodnutie práve na Tajný lodný denník?

Bola to Spišáková obľúbená

knižka z detstva. Starší si možno spomenú na jej krásne vydanie z druhej polovice minulého storočia. Knižku napísal Ladislav Dvorský, ilustroval ju Jan Schmid. Šimon Spišák pripravil pre nás novú adaptáciu. Som rád, že do repertoáru pribudne titul, s ktorým budeme môcť cestovať. Jednou z našich požiadaviek totiž bolo, aby inscenácia nebola viazaná na jeden priestor. Režisér spolu so scénografom Karolom Czechom jej vyšli v ústrety.

Kedy je naplánovaná premiéra?

Tesne pred Vianocami. 20. 12. 2024.

Podme v skratke pripomenúť ďalšie premiéry.

Tretia premiéra je naplánovaná na začiatok marca v Štúdiu SKD. Pôjde o divadelnú adaptáciu slávneho filmu Larsa von Triera Prelomiť vlny v réžii Jána Luterána. Text hovorí o extrémnych podobách lásky a odovzdanosti. Myslím, že to je atraktívny titul, diváci martinského divadla opakovane volajú po takzvaných silných príbehoch. Divadelná adaptácia filmového scenára už existuje, Ján Luterán bude pracovať s textom Vivienne Nielsen.

Na záver sezóny ste

pripomenuli exkluzívny titul.

Mal som na mysli prvé profesionálne uvedenie jedinej zachovanej celovečernej tragifrašky Jánosa Margittaia Na medveďov!!! (Všeobecná honba na panslávov). Hra mala ochotnícku premiéru v roku 1920 počas silvestrovských osláv v nespalskej kúrii. Vtedy ju z maďarského originálu preložila významná slovenská botanička Izabela Textorisová. Martinskí diváci ju uvidia v máji budúceho roku. Hra (lepšie povedané jej fragmenty) bola pre nás významným objavom. V inscenácii budú účinkovať iba ženy – Nadežda Vladařová, Eva Gašparová, Alena Pajtinová, Lucia Jašková a Barбора Palčíková.

Mení sa v tejto sezóne zloženie umeleckého súboru?

V zásade nie, nepribudli ani nové tváre. Ale hosťujú u nás dve nové tváre. V inscenácii Jak jeleň budeš si tam chodiť Mateja Babeja alternuje ako hosť poslucháč VŠMU Adrián Hudák. A v hlavnej úlohe Bess v inscenácii Prelomiť vlny bude Zuzanu Rohoňovú alternovať Dana Droppová z Trnavského divadla Jána Palárika. Som v dobrom zmysle zvedavý na tieto konfrontácie temperamentov.

Viera Legerská

JEDNOU VETOU

●**Najlepšia herečka hrá muža.** Divadelné dosky za najlepší ženský herecký výkon získala Jana Oláhová za postavu Bruscona v inscenácii hry Thomasa Bernharda Divadelník v réžii Michala Hábu v Slovenskom komornom divadle Martin.

●**Janko Jesenský a Jozef Gregor Tajovský – piliere literárneho realizmu.** Výstavu o týchto osobnostiach si môžete do jari budúceho roku pozrieť v Literárnom múzeu

SNK.

●**Nepili sme čaj.** Je tu pozvánka na predpremiérovú diskusiu s tvorcami inscenácie rozprávky Tajný lodný denník 18. 12. o 17. h do divadelného Breptu, príde aj režisér Šimon Spišák.

●**Eurá na diela autorov v jazyku národnostných menšín.** Turčianskej knižnici sa ich podarilo získať z Fondu na podporu kultúry národnostných menšín v celkovej výške 1 500 eur, pri nákupe kníh sa

knižnica zamerala hlavne na pôvodnú českú tvorbu.

●**Obrazy Vladimíra Krátkeho.** V Galérii Národného domu sa stretnete s optimistickými maliarskymi snovými výpoveďami autora.

●**Podarilo sa vynoviť pobočku Turčianskej knižnice na Ľadovni.** Obnovy sa dočkala po tridsiatich rokoch od otvorenia, pomohli Kníhkupectvo Martinus, Gymnázium Jozefa Lettricha a brigády pracovníkov knižnice.

●**Darujte knihy do knižnice.** Ak máte doma v dobrom stave knihy, ktoré už nebudete čítať, darujte ich Turčianskej knižnici, prednosť dáva novým knihám a zo starších hlavne klasike slovenských, českých a svetových autorov.

●**Dielo mesiaca – december.** V Turčianskej galérii si môžete pozrieť obraz Vincenta Hložníka Utečenci, zobrazuje bolestnú realitu človeka čeliaceho vojne.

(VL)

Seniori sa stretli pri krížovkárskkej súťaži, dobre im to padlo

Účastníci XIX. ročníka krížovkárskkej súťaže a VIII. ročníka Memoriálu Janka Kramára v riešení krížoviek.
Foto: Ivan Šarkan

štyri krížovky, ktoré autorsky pripravili členovia Hádankársko-krížovkárskoho krúžku Turiec v Martine Dušan Škrovina a Ivan Šarkan, ktorý bol ako hosť.

Súťaž viedol Marián Ďurech a pri kontrole odovzdaných vyriešených krížoviek mu pomáhali Dušan Škrovina a Ivan Šarkan. Po vyhodnotení riešení predseda klubu Milan Králiček vyhlásil víťazov a odovzdal ceny súťažiacim.

Po súťaži si členovia klubu posedeli pri konzumácii výbornej torty, ktorú pripravila Mária Kramárová z Turčianskej Štiavničky. O prípravu kávičky a čaju sa postarali dámy z klubu.

Poradie: 1. Štefánia Feriančíková (Martin), 2. Anna Brveníková (Martin), 3. Mária Kramárová (Turčianska Štiavnička), 4. Jaroslav Maňka (Martin), 5. Štefan Cako (Veľký Čepčín), 6. Igor Ciklamíni (Martin-Priekopa).

Ivan Šarkan

Pohodový deň s priateľmi, ktorí sa vedia nielen spolu porozprávať, ale i zabaviť. Aj takto by sa dalo charakterizovať stretnutie Klubu seniorov bývalých príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže Martin.

V polovici novembra tohto roku sa konal už XIX. ročník krížovkárskkej súťaže a VIII. ročník Memoriálu Janka Kramára v riešení krížoviek. Súťaž sa konala v Klube dôchodcov v Martine na Škultétyho ulici a usporiadal ju Senior

klub bývalých príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže Martin.

Memoriál bol takto nazvaný po našom členovi Jankovi Kramárovi, ktorý nás, žiaľ, opustil v novembri 2014 a bol viacnásobným víťazom minulých ročníkov. Takže je to už 10 rokov, čo nie je medzi nami.

Memoriálu sa zúčastnilo 14 seniorov a do riešenia krížoviek sa ich zapojilo šesť. Memoriál otvoril a prítomných privítal predseda klubu Milan Králiček.

Potom sa začalo samotné riešenie, kde sa postupne riešili

Stretnutie pamätníkov Oddielu orientačného behu TJ ZŤS Martin

Martinskí orientační bežci prispeli k mnohým úspechom martinského športu. Aj vďaka ich zakladateľom a trénerom.

V sobotu 30. novembra sa stretli pamätníci Oddielu orientačného behu TJ ZŤS Martin, ktorí v minulosti reprezentovali nielen mesto Martin, ale aj Československo.

Minútu ticha spoločne vzdali úctu zakladateľom a trénerom oddielu orientačného behu - Ivanovi Štefkovi a Milanovi Zacharovskému, ktorí s láskou vychovávali, trénovali a nezištne sa venovali mládeži

v našom turčianskom regióne. Vychovali mnoho vynikajúcich pretekárov, mnohí z nich reprezentovali bývalé Československo. Menovaní položili základy výnimočnému športu v Turci - orientačnému behu, venovali sa mapovaniu terénov, organizovali mnohé výni-

močné športové súťaže a akcie aj na celoštátnej úrovni. Pri organizovaní týchto súťaží boli aj Stanislav Schmidt, Jozef Nepela st., Cyril Koreň, pán Macke a mnohí ďalší. Aj touto cestou im patrí naše veľké ďakujem.

**Peter Kotesa,
Edita Miartušová**

KOMENTÁRANINY MILANA LECHANA

Čo-to na úvod

Penzistka z Ladovne cestuje vlakom do Košíc. Po chvíli sa pýta sprievodcu:

- Prosím vás, kedy bude Mikuláš?
- Predsa šiesteho decembra.

Vianočný stromček

Dve pubertiačky (Margita a Besná) sa túľajú po lese a zrazu jedna povie:
- Ja som už unavená, kašlime na to, vezmime neozdobený.

Darčkový dialóg

Žena sa pritúli k manželovi a pýta sa:

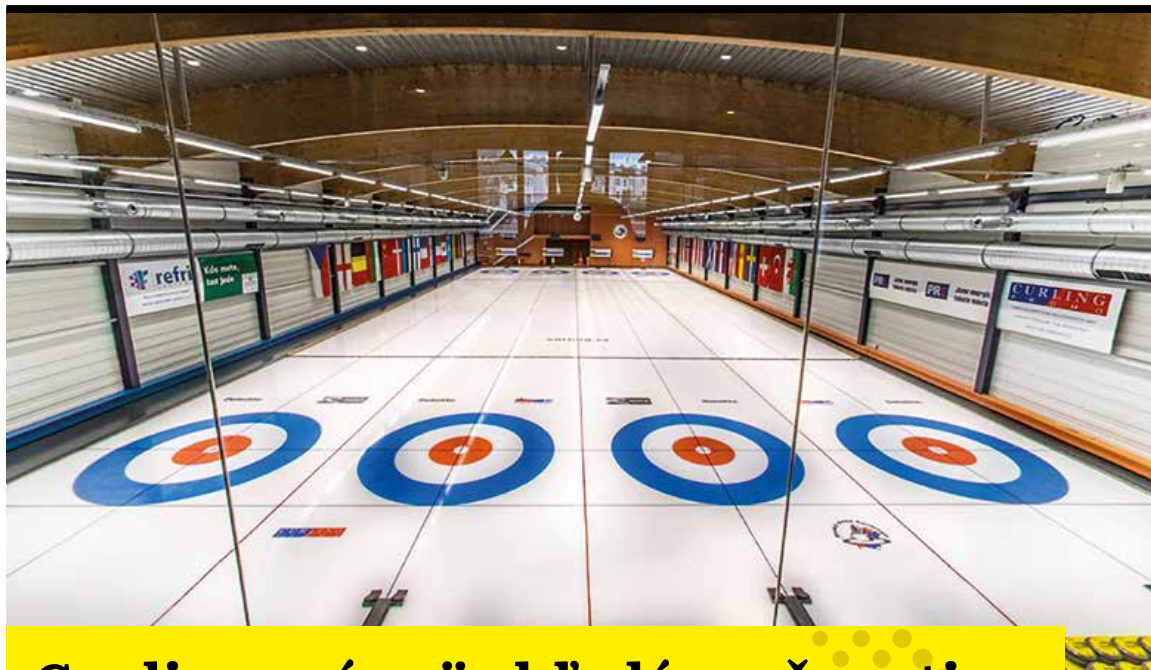
- Miláčik, čože mi dáš tento rok na Vianoce?
- Budúci rok zlaté náušnice a tento rok dve dierky na ne.

Viete? Neviete?

Premena opice na človeka trvala milióny rokov, opačne na to stačí jedna silvestrovská noc.

Susedia na záver roku

- Slúbme si, že od Nového roku nebudeme chodiť do krčmy.
- Dobre, len sa dohodnime, že do ktorej.

Takto by curlingová hala mohla vyzeráť.
Foto: archív MN

viteľov curlingového zväzu mala potenciál prilákať návštevníkov z celej krajiny aj zo zahraničia. Keďže curling je vhodný ako výborná doplnková športová aktivita počas zimnej lyžiarskej sezóny, významne by sa vďaka zvýšenej atraktivite Martina ako centra cestovného ruchu.

Na pracovnom stretnutí sa riešila aj otázka, či by curlingová hala, ak by bola vybudovaná na Pltníkoch, nebránila v budovaní ďalšej športovej infraštruktúry. Predstavitelia mesta zdôraznili, že prioritou je naďalej vybudovanie futbalového štadióna s prírodnou trávou a multifunkčnej športovej haly. Tieto zámery radnice by výstavbou curlingovej haly neboli nijakým spôsobom ohrozené.

Hovorilo sa aj o tom, či by sa hala nemohla postaviť v areáli SIM v Priekope, kde má vyrásť aj horolezecká stena. Podľa viceprimátora Adama Žiláka sa ale areál SIM skôr profiluje ako oddychová zóna, pričom víziou pre Pltníky je postupne budovať športovú infraštruktúru, mať ju pohromade v jednom veľkom priestore a vytvoriť synergiu medzi jednotlivými športmi. Z tohto pohľadu dáva alternatíva Pltníky vďaka väčšiemu zmyslu.

Prenájom pozemkov by muselo odsúhlasiť 3/5 väčšinou všetkých poslancov najskôr mestské zastupiteľstvo. Rokovať sa o tom má začiatkom budúceho roka, aby investor mohol požiadať napríklad o pomoc z Fondu na podporu športu a stihol prostriedky prečerpať. V prípade, že mestské zastupiteľstvo prenájom pozemku schváli, podmienkou by bolo, že investor musí najneskôr do troch rokov získať stavebné povolenie a do piatich halu skolaudovať. Ak by sa tak nestalo, prenájom by bol ukončený.

Roman Kopka

Curlingový zväz hľadá možnosti na výstavbu haly, Pltníky v Martine sú vďaka ideálnym miestom

Prioritou mesta je na Pltníkoch vybudovať futbalový štadión a športovú halu. Vybudovanie curlingovej haly by tieto zámery neohrozovalo.

Hoci je curling od roku 1998 olympijským športom, na Slovensku mu zatiaľ ruže veľmi nekvitnú. Napriek tomu sa slovenskí reprezentanti dokázali presadiť aj v medzinárodnej špičke, napríklad získali 10. miesto na európskom šampionáte mužov, resp. 9. miesto na majstrovstvách sveta v mixe. Členmi reprezentačného družstva, ktorí dosiahli tieto umiestnenia, sú curlingisti z Martina. Tí vybojovali 5 titulov majstrov Slovenska v kategórii mužov a 4 tituly v kategórii žien.

Aktuálne majú športovci k dispozícii len jednu staršiu halu a to v bratislavskom Ružinove (patrí mestskej časti), čo je na ďalší rozvoj tohto športu málo. Aj preto zväzoví funkcionári, v úzkej

súčinnosti s 1. Curlingovým klubom mesta Martin, hľadajú možnosti vybudovať ďalšiu, ktorá by už spĺňala aj prísnejšie medzinárodné štandardy.

S týmto zámerom oslovili mesto Martin (ideálna geografická poloha, funguje tu jeden z najlepších a najaktívnejších curlingových klubov na Slovensku) s ponukou na dlhodobú spoluprácu. Jej predmetom by bol po schválení tridsaťročný prenájom pozemkov vo výmere cca 1 500 m² v športovom areáli na Pltníkoch za jedno euro ročne.

Investor – spoločnosť Curling Martin s. r. o. by v spolupráci s 1. Curlingovým klubom mesta Martin, Slovenským curlingovým zväzom, Slovenským olympijským a športovým výborom a Medzinárodnou curlingovou federáciou na prenajatých pozemkoch na vlastné náklady vybudoval curlingovú halu cca za 2 milióny eur a staral by sa aj o jej prevádzku. Ako protihodnotu za tri-

desaťročný prenájom investor ponúka mestu bezplatne šesťnásť hodín týždenne, ktoré by mohli využívať prioritne žiaci martiných škôl, ale aj širšia verejnosť, keďže curling je nenáročný šport. V podkladoch pre výstavbu curlingovej haly, ktorú funkcionári tohto športu predstavili aj prítomným poslancom na pracovnom stretnutí konanom v polovici novembra, sa píše, že mesto Martin by tak získalo bonus 20 500 eur ročne pri plánovanej osemmesačnej prevádzke haly.

Pokiaľ ide o samotnú halu, bola by štvordráhová, ľadová plocha by mala mať rozmery 46 × 20 m, hľadisko kapacitu okolo 50 miest. Iné využitie ako na curling sa nepredpokladá, hoci to vďaka vylúčeniu úplne nie je. Pre korčuľovanie by bolo treba mať inú úpravu ľadu, čo by bolo ekonomicky náročnejšie na prevádzku.

Táto hala je navrhnutá tak, aby spĺňala požiadavky aj na organizáciu medzinárodných súťaží, čím by podľa predsta-

M E S T O M A R T I N
V Á M P R A J E

MARTIN

KRÁSNE VIANOCE

